

KAJ JE NAGRADA LUX?

Filmska nagrada LUX, ki jo vsako leto podeljuje Evropski parlament, je bila ustanovljena leta 2007. Dva glavna cilja, ki ju želi Evropski parlament doseči s podeljevanjem nagrade LUX, sta spodbujanje javne razprave o evropskih temah ter podpiranje distribucije evropskih koprodukcij znotraj Evropske unije. Distribucija je namreč zaradi jezikovne raznolikosti Ahilova peta evropske filmske industrije.

Filmska nagrada LUX evropskim filmom omogoča, da s financiranjem podnapisov in s pomočjo pri distribuciji dosežejo širše občinstvo. Z nagrado LUX Evropski parlament spodbuja kulturno raznolikost in povezovanje med evropskimi državami.

KAJ SO FILMSKI DNEVI LUX?

Predvajanje treh filmov, ki so se prebili v finalni izbor za nagrado LUX, v vseh 28 državah članicah Evropske unije v istem času. Letošnji filmski dnevi LUX se bodo odvijali jeseni. Za potrebe LUX filmskih dni so trije filmi iz ožjega izbora podnaslovljeni v vseh 24 uradnih jezikih Evropske unije. Cilj tega je približati raznolikost in bogastvo evropskega filma največjemu možnemu številu Evropejcev in spodbuditi javno razpravo o temah, ki jih obravnavajo filmi v izboru za nagrado LUX 2013. Teme, ki jih obravnavajo izbrani filmi, so del življenja vsakega med nami, –pripovedujejo naše zgodbe, se dotikajo naših čustev in naslavljajo izzive, s katerimi se vsi soočamo.

KAKO SO FILMI IZBRANI?

Sodelujoči filmi so izbrani s pomočjo skupine, profesionalcev iz filmske industrije, ki sestavljajo žirijo. Žirija nato tudi izbere tri filme za uradno tekmovanje.

Zmagovalni film izberejo in nagradijo poslanci Evropskega parlamenta. Razglasitev zmagovalca bo letos 11. decembra.

KAJ JE POSEBNO JAVNO PRIZNANJE?

Posebno javno priznanje je podeljeno filmu, za katerega glasuje največ ljudi. Za glasovanje preprosto obiščite spletno mesto luxprize.eu ali Facebook stran, kjer lahko izrazite svoje mnenje. Rezultat javnega glasovanja bo razglašen na mednarodnem filmskem festivalu v Karlovih Varih junija oz. julija 2014. Podelitev posebnega javnega priznanja bo simbolično zaključila aktualni tekmovalni izbor filmov in odprla novega z razglasitvijo novih desetih filmov v uradnem izboru za nagrado LUX.

GLEJTE,
RAZPRAVLJAJTE
- GLASUJTE

@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

FILMSKI DNEVI LUX

3 FILMI | 24 JEZIKOV
28 EVROPSKIH DRŽAV
WWW.LUXPRIZE.EU

THE SELFISH GIANT

Režiser: Clio Barnard
Država: Velika Britanija
Leto: 2013
Dolžina: 93 minut
Igrajo: Sean Gilder, Siobhan Finneran, Lorraine Ashbourne, Steve Evets, Elliott Tittensor, Conner Chapman, Shaun Thomas
Producentka: Tracy O'Riordan
Produkcija: Moonspun Films, BFI Film Fund, FilmFour
Festivali/nagrade: Cannes 2013, dva tedna režiserjev; ožji izbor Nagrada LUX

Sinopsis

Zgodba o 13-letnem Arborju in njegovem najboljšem prijatelju Swiftyu. Izključena iz šole in odpadnika v soseski spoznata Kittena, ki preprodaja odpadne kovine in začeta zanj s konjsko vprego zbirati staro železje. Swifty ima prirojen čut za konje, Arbor pa poslovno žilico in je spreten z jezikom – idealna partnerja. Ko začne Arbor posnemati Kittena v pohlepu in izkoriščanju, se začne napetosti, ki pripeljejo do tragičnega dogodka in nepovratnih sprememb za vse vpletene.

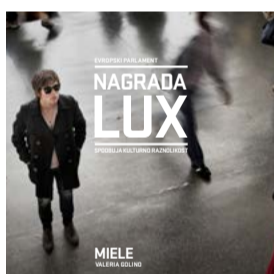

ALABAMA MONROE

Režiser: Felix van Groeningen
Država: Belgija
Leto: 2012
Dolžina: 110 minut
Igrajo: Veerle Baetens, Johan Heldenbergh, Nell Cattrysse, Geert van Rampelberg, Nils de Caster
Producent: Dirk Impens
Koproducenti: Frans Van Gestel, Arnold Heslenfeld, Laurette Schillings
Produkcija: Menuet Producties, Topkapi Films
Festivali/nagrade: Berlinale 2013, posebna nagrada občinstva Panorama; CPH PIX 2013; ožji izbor Nagrada LUX; Tribeca Film Festival 2013

Sinopsis

Ljubezenska zgodba med Elise and Didierjem. Ona ima salon za tetovaže, on igra bendžo v bluegrass bendu. Ona govori, on posluša. On je prepričan ateist in hkrati naivni romantik. Ona ima na vratu vtetoviran križ, čeprav je z obema nogama trdno na tleh. Sreča je popolna, ko se jima rodi hčerka Maybelle, ki pa pri šestih letih hudo zbolí. Didier in Elise se odzoveta zelo različno, vendar jima Maybelle ne da nobene izbire – skupaj se bosta morala boriti zanj.

MIELE

Režiserka: Valeria Golino
Država: Italija, Francija
Leto: 2013
Dolžina: 96 minut
Igrajo: Jasmine Trinca, Carlo Cecchi, Libero De Rienzo, Vinicio Marchioni, Iaia Forte
Producenti: Viola Prestieri, Riccardo Scamarcio, Anne-Dominique Toussaint, Raphael Berdugo
Produkcija: Buena Onda, Les Films des Tournelles, Rai Cinema, Cité Films
Festivali/nagrade: Cannes 2013, Un Certain Regard; Bruseljski filmski festival 2013; ožji izbor Nagrada LUX, Globi d'Oro 2013 - najboljši prvenec, najboljša igralka (Jasmine Trinca)

Sinopsis

Irene živi osamljeno življenje. Njena skrivna »služba« je, da neozdravljivo bolnim ljudem priskrbi zdravila, sicer namenjena usmrtnim živali, da lahko dostojanstveno umrejo. Nekega dne priskrbi pripravek novemu »klientu«, ki pa je popolnoma zdrav. Odloči se, da ne bo odgovorna za njegovo smrt in tako se Irene in Grimaldi nehoti zapleteta v napet ter nenavaden odnos, ki bo za vedno spremenil Irene življenje.

Ker ima film moč, da nas gane, in kultura, da nas razsvetli.

Ker s filmom in kulturo na najboljši način odkrivamo skupne temelje, pa tudi razlike med nami.

Ker smo združeni v različnosti in ker je Evropska unija naš skupni prostor.

Na sporedu druge edicije festivala LUX FILM DAYS, ki ga prireja Evropski parlament, so filmi **MIELE** Valerie GOLINO, **THE BROKEN CIRCLE BREAKDOWN** Felixa van Groeningena in **THE SELFISH GIANT** Clio Barnard.

Ti trije izjemni filmi skupaj odražajo bogastvo, globino in lepoto Evropske kinematografije. Vsak od njih po svoje obravnava vprašanja, s katerimi se sooča naša družba, in k njim pristopa bodisi realistično bodisi domišljijско, na oster ali blag način.

Vabljeni ste, da si filme ogledate in na spletnem mestu luxprize.eu sodelujete v razpravi o vprašanju, ali je legitimno drugim olajšati bolečino, kadar ne morejo svobodno sprejemati usodnih odločitev (MIELE), o tem, kako se mladoletniki odzovejo, ko jih družba in institucije zanemarijo (THE SELFISH GIANT), ali o tem, kako mlad evropski par nepričakovano prizadenejo tragični dogodki, zaradi katerih podvojni o vseh svojih vrednotah (THE BROKEN CIRCLE BREAKDOWN).

28 EVROPSKIH DRŽAV

BELGIQUE / BELGIË
BRUXELLES / BRUSSEL

БЪЛГАРИЯ
СОФИЯ

ČESKÁ REPUBLIKA
BRNO

DANMARK
KØBENHAVN

DEUTSCHLAND
BERLIN, KÖLN, MÜNCHEN

EESTI
TALLINN

ÉIRE / IRELAND
CORCAIGH / CORK

ΕΛΛΑΔΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ESPAÑA
BARCELONA, GIJON, LANZAROTE, SANTIAGO DE COMPOSTELA, SEGOVIA, SEVILLA

FRANCE
ANGOULÊME, MARSEILLE, STRASBOURG

HRVATSKA
ZAGREB

ITALIA
ROMA, BOLOGNA

ΚΥΠΡΟΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

LATVIJA
RĪGA

LIETUVA
VILNIUS, KAUNAS, PANEVĖŽYS

LUXEMBOURG / LUXEMBURG
LUXEMBOURG / LUXEMBURG

MAGYARORSZÁG
BUDAPEST

MALTA
VALLETTA

NEDERLAND
LEIDEN

ÖSTERREICH
WIEN

POLSKA
WARSAWA, WROCŁAW

PORTUGAL
LISBOA

ROMÂNIA
BUCUREȘTI

SLOVENIJA
LJUBLJANA

SLOVENSKO
BRATISLAVA

SUOMI / FINLAND
HELSINGFORS / HELSINKI

SVERIGE
STOCKHOLM

UNITED KINGDOM
LONDON, BELFAST, GLASGOW

GLEJTE,
RAZPRAVLJAJTE
- GLASUJTE

@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

VEČNO PRIJATELJSTVO?

Med vrstnikoma se spletejo trdne vezi. Izhajata iz istega družbeno-kulturnega okolja, skupne pa so jima tudi težavne družinske razmere. Swifty ima kopico mlajših bratov in sester, ki s starši živijo v veliki revščini: mama nima s čim plačevati račune za elektriko, oče je prisiljen prodati sedežno garnituro, hrana je pičila, premalo raznovrstna ... in hladna, ker ni elektrike. Arbor pa živi z mamo samohranilko, ki ima težave z vzgojo svojih dveh sinov: starejši se drogira, nemogoče ga je nadzorovati, občasno ga nadlegujejo nasilni izterjevalci in po vsej verjetnosti krade Arborjeva zdravila. Njegov mlajši brat je namreč bolan (hiperaktiven?) in se pomiri samo pod vplivom zdravil.

Arbor in Swifty do svojih družin izkazuje veliko mero pripadnosti: čeprav je vsakdanja komunikacija pogosto groba in nasilna, se skupaj soočajo s težavami: fanta svojim družinam rade volje izročita denar, prisluzhen s prodajo železja, da bi lahko plačali račune ali dolgove.

Kljub vsemu se najstnika tudi v marsičem razlikujeta: Arbor je mali živčni svetlolasi suhec, Swifty pa je večji, nekoliko neroden in umirjen. Prvi je vodja, drugi mu sledi. V njunem odnosu pa so najbolj pretresljivi znaki prijateljstva: Videti je, da je Swifty edina oseba, ki lahko pomiri in potolaži Arborja med krizo, o čemer priča tudi prvi prizor iz filma, ki se konča z bližnjim posnetkom njunih prepletenih dlani. Fizična bližina fantov je povsem očitna, naj gre za zbadanje, igro, včasih celo izkazovanje nežnosti.

NA KRATKO

Sebični velikan, svobodna priredba zgodbe Oscarja Wilda, na prizorišče dogajanja postavi dva današnja najstnika iz angleške četrti, kjer vladata revščina in beda. Arborja muči nedoločena bolezen: nemirnega in nedovzetnega za vsakršno avtoriteto so izključili iz šole. Tudi njegovega prijatelja Swiftyja so za nekaj dni izključili iz šole, ker se je pretepal. Fanta, prepuščena sama sebi, odkrijeta, da lahko zaslužita s prodajo železja trgovcu z odpadnim materialom Kittenu. Arborja vodi predvsem želja po dobičku, medtem ko se Swift želi približati Kittenovim živalim, zlasti vlečnemu konju, ki je odličen kasač.

GRENKOBEN SKLEP

Film je mogoče razložiti kot zgodbo o prekinjenem prijateljstvu in o izgubi v kontekstu industrijskega propada. Iz te pripovedi namreč izhaja grenkoben sklep: očitnim znamenjem gospodarskega propadanja (revščina staršev obeh fantov, ki niso sposobni plačevati računov in so prisiljeni prodajati osnovno opremo, cvetoča trgovina z železjem in ostalim odpadnim materialom, ki najrevnejše sili v krajo teh surovin ...) se pridružijo znamenja, ki jih je težje razložiti. Režiser na primer snema industrijske objekte (hladilne stolpe, industrijske zgradbe) v megli ali določeni svetlobi, tako da jih ne povečuje, temveč so videti na koncu življenja, kakor da bi bili brez pomena. Sobivanje živali (konjev, ovac) v zelo lepih kadrih morda poudarja ta občutek, kakor da bi si narava vzela nazaj svoje pravice.

Gospodarski propad je mogoče občutiti tudi v obrisih socialnih težav: Arborjeva izključitev iz šole, kjer izjavijo, da niso sposobni skrbeti za tega otroka, ki je drugačen; trgovina z drogo in njena uporaba, ki uničuje življenje Arborjevega brata; nemoč njune mame samohranilke, ki mora sama vzgajati dva težavna fanta. Morda se zato iz tega propadanja izvija tudi občutek izgube okvira, zakona: otroci, ki na šolskem igrišču nadlegujejo druge otroke; Arborjevemu bratu resno grozijo izterjevalci, še zlasti pa je krut svet trgovcev z odpadnim materialom: Kitten vzame plačilo namesto Arborja in Swiftyja pod lažno pretvezo, da sta mladoletna; skrivaj organizira nevarno konjsko dirko; grozi, da bo Arborju zlomil roko, da bi ga kaznoval za tatvino; drugi trgovec si prilasti Arborjev baker in mu ne da ničesar v zameno ... V tem kontekstu so tradicionalni avtoritarni liki precej medli: učitelj si ni

Anne Vervier
Les Grignoux (Liège Brussels)

RAZHOD

Pristno prijateljstvo pa začne postopoma razpadati, tako kot se spreminjajo tudi odnosi med fantoma in Kittenom ter se potrjujejo njuni lastni osebnosti. Kitten opazi, da Swifty pozna konje in ve, kako ravnati z njimi, zato mu prepusti vse večjo odgovornost, zlasti za nego in celo vodenje dragocenega kasača. Swifty zato Kittenu izkaže veliko hvaležnost (vsako od „napredovanj“ zaznamuje navdušen „sprejem“) in si seveda želi ohraniti zaupanje, ki mu ga je naklonil.

Arbor pa je v celoti prikrajšan za spontano in naravno Swiftyjevo rahločutnost. Medtem ko Swifty lahko pomiri žival in jo ima pod popolnim nadzorom, Arborjeva grobost in impulzivnost učinkujeta ravno nasprotno. Tako Kitten vzame Swiftyja pod svoje okrilje in postane v nekem smislu njegov novi zaščitnik, obenem pa zelo nasilno zavrne Arborja.

Ker je Arbor odrinjen, se odloči, da bo prevaral Swiftyja in Kittena. Brez razloga ubije žrebička. (Sprva naj bi žrtvovanje žrebička služilo preverjanju, ali je podrti električni drog pod napetostjo, toda tudi če ne bi bil pod napetostjo, Arbor ne bi nikdar mogel dobiti žice brez Swiftyjeve pomoči.) Tako je na usmrnitev žrebička mogoče gledati zgolj kot na dejanje, ki bi prizadelo Swiftyja, prijatelja konjev, s čimer bi ga Arbor kaznoval, ker ga je v nekem smislu zapustil, v najslabšem primeru pa kot na preprost poskus preganjanja dolgčasa. Poleg tega je Arbor redno izmikal večje količine bakra iz Kittenovih zalog in se odločil, da jih bo prodal drugemu trgovcu z odpadnim materialom (s Kittenovim konjem in vozom!), kar ima Swifty, ki ga preseneti, za novo prevaro, saj je Kitten

v nekem smislu postal njegov zaščitnik. Toda Arborju prodaja spodleti in Kitten izve vse: vpriči prestrašenega Swiftyja Arborju grozi, da mu bo zlomil roko.

ZAPLET IN ZAKLJUČEK

Besni Kitten pošlje Arborja, ki mora odplačati svoj dolg (drugi trgovec si je brez plačila prilastil baker, ki ga je ukradel Arbor), ukrast isto količino bakra v bližino elektrarne. Odpreti mora loputo, ki jo zapira betonski blok, priti noter in pobrati žice, ki so tam, vse to pod visokonapetostnimi daljnovidni in njihovim neprekinjenim brnenjem. Arbor sam z vlečno živaljo ne uspe premakniti bloka in Swifty, ki je sicer še vedno globoko užaljen, pride pomagat svojemu tovarišu. Zleze skozi luknjo, kjer ga ubije električni tok. Arbor nato odnese Swiftyjevo truplo h Kittenu, ki v nasprotju s pričakovanji prevzame vso odgovornost za nesrečo.

Tedaj se za Arborja, ki si želi stopiti v stik s Swiftyjevo mamo, začne obdobje kesanja. Večkrat potrka na njena vrata, a vsakič je zavrnjen. Skrije se pod svojo posteljo, kot smo ga videli med krizo na samem začetku filma, v zatočišče, iz katerega ga je bil sposoben izveliči samo Swifty. Končno Swiftyjeva mama pride k njemu in Arbor dobi težko pričakovano odpuščanje: mama njegovega prijatelja ga stisne v objem.

Film se konča z umirjenim prizorom: Arbor ščetka konja, kamera se ustavi na pogledu živali, pogledu, ki je prepuščen razlagi posameznega gledalca. Na Arborjevo skrb za žival pa ni mogoče gledati drugače kot na poklon prijatelju, ki ga ni več.

-1-

-2-

NEKAJ SMERNIC ZA RAZPRAVO

- Filmska zgodba se odvija v predelu Bradforda v britanskem Yorkshiru. Ali menite, da bi se lahko dogajala tudi kje drugje v Evropi? Zakaj? Oziroma zakaj ne?
- Elektrika je tema, ki se v filmu pojavlja na različne načine: Visokonapetostni daljnovidni, smrt žrebička in Swiftyjeva smrt, neplačani računi Swiftyjeve družine, žice, ki so za pobiralce železja lahko vir prihodka... Kakšno misel lahko razvijemo okrog vseh teh „električnih povezav“ in metafor, ki jih omogočajo (napetost, odpornost, Arbor je napet, „kot jedrski reaktor“ itd.)?
- Estetsko gledano so nekateri deli Sebičnega velikana izjemni: Zlasti odsotnost glasbe, pa tudi prisotnost negibnih kadrov pokrajine ali živali (ovac, konjev) skupaj z industrijskimi objekti. Kako razlagate te rešitve?

-3-

-4-